

**Uchwała Walnego Zgromadzenia Członków IWP z dnia 21 czerwca 2023 roku
w sprawie wprowadzenia w Polsce regulacji niezbędnych dla poprawy sytuacji prasy
i dostępu obywateli do informacji i kultury**

Wobec istniejących i coraz większych zagrożeń dla funkcjonowania prasy w Polsce, członkowie Izby Wydawców Prasy – organizacji zrzeszających wydawców gazet i czasopism, działających na szczeblu lokalnym, regionalnym i ogólnopolskim – apelują do polskich władz o podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do wzmocnienia ochrony wolności słowa i do ekonomicznego wzmocnienia działalności wydawców prasy.

Brak implementacji dyrektywy w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym (UE/2019/790 – tzw. dyrektywa DSM), utrwala brak równowagi na rynku obrotu treściami w Internecie. Wielcy giganci technologiczni narzucają obecnie niekorzystne dla wydawców warunki, wykorzystując zarobkowo materiały prasowe bez ponoszenia kosztów ich wytworzenia.

Członkowie IWP doświadczają także trudnej sytuacji w produkcji i kolportażu prasy, spowodowanej m.in. przez pandemię, inflację, wojnę w Ukrainie oraz gwałtowną ekspansję Internetu. Rosnące gwałtownie ceny energii i papieru oraz paliw wpływają rujnująco na wzrost kosztów dystrybucji prasy drukowanej oraz na decyzje kolporterów o ograniczaniu sieci sprzedaży czy wprowadzaniu dodatkowych opłat za obsługę tej sieci.

Zjawiska te powodują nie tylko pogorszenie ekonomicznych warunków działania wydawców prasy, ale także stanowią zagrożenie dla powszechnego i równomiernego dostępu do prasy, najbardziej rzetelnego źródła informacji. Z tych też powodów członkowie Izby Wydawców Prasy apelują – po pierwsze – o szybkie wprowadzenie starannej i uwzględniającej interesy polskich twórców i producentów kultury, implementacji dyrektywy DSM; implementacji prowadzącej do efektywnych i funkcjonalnych rozwiązań, z poszanowaniem praw wydawców i dziennikarzy, bez których nakładów finansowych i intelektualnych, materiały prasowe nie mogłyby powstać. Po drugie, o wprowadzenie zasad wspierania łańcucha wydawania i kolportażu prasy, poprzez przyjęcie ustawy o wsparciu dystrybucji i prenumeraty prasy drukowanej, której projekt wraz z uzasadnieniem został przygotowany przez IWP. Po trzecie wreszcie, o pilne przyjęcie – obiecaną i zapowiadaną przez władze, po dokonaniu stosownych zmian prawa unijnego, które nastąpiły – zerowej stawki podatku VAT dla prasy drukowanej i elektronicznej oraz książek.

Wprowadzenie tych zmian jest tym bardziej konieczne, że Polska jest jednym z niewielu krajów w UE, w których nie funkcjonują żadne mechanizmy wsparcia przez państwo prasy i dostępu obywateli do prasy. Jednocześnie należy przypomnieć, że branża prasowa nie otrzymała w Polsce żadnego systemowego wsparcia w okresie pandemii, co znacząco pogorszyło jej sytuację ekonomiczną i doprowadziło do upadku wielu wydawnictw i zniknięcia bardzo wielu tytułów prasowych.

Dalszy brak wprowadzenia wspomnianych wyżej regulacji, szybko doprowadzi nie tylko do ograniczenia ważnej ekonomicznej i społecznej roli twórczej działalności prasowej, ale także osłabi rozwój społeczeństwa obywatelskiego i ustroju demokratycznego. Profesjonalna prasa jest bowiem – co potwierdzają badania – najbardziej wiarygodnym źródłem informacji. Stanowczo sprzeciwiamy się więc zaniechaniu przez władze państwowe działań wspierających polską prasę – zaniechanie to przynosi bardzo negatywne skutki dla szeroko rozumianej kultury, tradycji i tożsamości narodowej.